

Čika Joso Perak rođen je davne 1912. godine od majke Ane, rođene Grgić i oca Blaža. Kao mladić izučio je sarački zanat, što je u ono doba bilo vrlo unosno, jer je bilo dosta konja i trebalo je dosta konjske opreme a i ostalih saračkih (kožarskih) proizvoda. Oženjen je bio s Maricom rođ. Pavlić i imali su dve kćeri, Rozu i Anu. Od kada se ja sećam živeli su u kući deda Brune u Matije Gupca, a u kući je bio lokal i čika Joso je tamo trebao da ima saračku radnju. Bez obzira na okolnosti da tadašnje vlasti baš nisu bile sklone privatnim radnjama, kod čika Jose se ipak našlo nekoliko starčevačkih mladića na koje je on preneo svoje znanje. Kada su se prilike malo promenile, u okviru zemljoradničke zadruge došlo se na ideju da se u Starčevu otvore i neke zanatske radnje. Tako su u staroj Piglerovoj kući otvorene brijačka radnja čika Koste, mislim i frizerski salon Steve Siksića Terzića i saračka radnja čika Jose Peraka, a pomoćnici u radnji su mu bili isti oni koji su i učili zanat kod njega, a jedan od njih je i Stipo Rogić, legenda starčevačkog vatrogastva. Čika Joso bio je društveni čovek i na tom planu se dosta u selu i angažovao. Bio je veliki zaljubljenik u fudbal, no nisu mu bile strane ni ostale društvene aktivnosti. „Borac“ tada još nije imao svoje pravo igralište. Teren je bio u ritu ispod Bakarićevih i zahvaljujući čika Josi i ljudima iz Zemljoradničke zadruge i tadašnje „Vojvodine“, dobijen je teren iza PIK-a, tamo do stare ciglane. Teren je poravnat i pretvoren u fudbalsko igralište. Rušenjem zadružnih štala i ekonomija, dobijena je cigla, pa je tako napravljen i zid uz igralište. Kako nije na terenu bilo svlačionica, fudbaleri su se okupljali u saračkoj radnji čika Jose, a iza Siksićevog salona su imali sobu za presvlačenje i čuvanje opreme. Čika Joso je i samim fudbalerima bio od pomoći. Trebalo je koji put i loptu zakrpati, a i kopačke koji put dovesti u red. Spletom porodičnih okolnosti, čika Joso Perak i njegova nina Marica, prodali su deda Bruninu kuću i kupili staru Magnetovu kuću u Lole Ribara. Nekao u isto vreme Kućanovi su kupili preko puta kuću od Krckala. Ovim postupcima hteli su da okupe familiju na jednom mestu a biti i bliže centru sela. Nekako u isto vreme, a možda i nešto malo ranije, zbog sve većeg uvođenja mehanizacije u poljoprivredu i smanjenja broja konja, potreba za saračima i njihovim proizvodima opada, pa je tako i radnja čika Jose zatvorena. No, on nije prestao biti aktivan. Preseljenjem u novu kuću i novu lokaciju, a i još nekim promenama u društvu, došlo se do mogućnosti otvaranja prodavnica samo za prodaju alkoholnih i bezalkoholnih pića. Tako je čika Joso u preuređenom prostoru na mestu nekadašnjeg ambara otvorio popularno nazvan podrum firme „Prokupac“ iz Prokuplja, i na taj način omogućio Starčevcima niže cene alkoholnih i bezalkoholnih pića. Kako je to bilo praktično u kući, kupovina se mogla obaviti u bilo koje doba, jer ako nije bilo čika Jose, vrlo rado vas je poslužila nina Marica. Opet je na ovaj način čika Josa bio u društvu, jer se ispred „podruma“ uvek moglo naći ljudi, naročito u letnjim mesecima, kada se uz flašu piva razgovaralo, planiralo ili samo šalilo. Kada je Starčevo dobilo priliku da učestvuje na Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu, među članovima grupe bio je i čika Joso i njegova nina Marica. Učešćem su pomogli oživljavanju folklorne tradicije u Starčevu i povratak tradicionalnog folkloru na scenu. Zahvaljujući njemu i nina Marici koja je bila kćerka Starčevačkog tamburaša i orguljaša braca Nikole Pavlića, oživljene su tradicionalne pesme i napevi vezani isključivo za Starčevo.

Ovaj mali osvrt na život čika Jose Peraka, mislim da je stvarno mali, i na prvi pogled čak nije ni bio primetan, jer je to sve rađeno u nekakvoj tišini, bez posebnog isticanja, kao da se sve to od njega očekuje. Ovakve principe, on i njegova nina Marica uspeli su da prenesu i na svoje naslednike. Jedan od njih je i tragično preminuli Dragan Gaša Dimitrijević.

O STARČEVCIMA - čika Joso Perak

Napisao Vinko Rukavina
utorak, 07 oktobar 2014 13:24

Čika Joso i nina Marica, napustili su nas u istoj godini i ostavili na neki način trajnu uspomenu.